

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 296/2017
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΤ΄ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίαση της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2017

Σύνθεση

Πρόεδρος : Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μέλη : Ιωάννης Διονυσόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Παρασκευάς Βαρελάς, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Αθανάσιος Θεοχάρης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας/ΓΕΣ/ΔΜΣΠ/4, με αριθμό πρωτ. Φ.600/44/420933/Σ.8172/19-9-2017.

Ερώτημα: Ερωτάται, αν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974, είναι νόμιμο να προσμετράται στους ανθυπασπιστές και υπαξιωματικούς, ως χρόνος παραμονής στο βαθμό, ο συνολικός χρόνος νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, λόγω τραυματισμού σε επιχείρηση ή διατεταγμένη υπηρεσία σε ειρήνη ή πόλεμο, ανεξαρτήτως του χρονικού διαστήματος στο οποίο διετελέσε το στέλεχος στις πιο πάνω καταστάσεις ή θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να εφαρμόζονται οι περιοριστικές διατάξεις των παρ. 4 και 5 του ίδιου άρθρου.

*****

Για το ερώτημα αυτό, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως εξής:

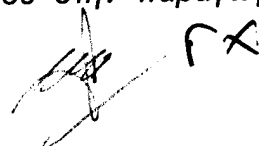
Ιστορικό

Από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, προκύπτουν τα πιο κάτω περιστατικά:

1. Με την αναφορά με ημερομηνία 26 Σεπτεμβρίου 2016 του ΕΜΘ Αλχία (ΤΧ-ΥΓ) Ν.Π, υποβλήθηκε το αίτημα να προσμετρηθεί το συνολικό διάστημα νοσηλείας και αναρρωτικής άδειας, καταστάσεις στις οποίες διετέλεσε ο πιο πάνω υπαξιωματικός, λόγω τραυματισμού του σε διατεταγμένη υπηρεσία, για τον υπολογισμό του χρόνου παραμονής στον βαθμό του, πράγμα το οποίο και θα επιτρέψει κρίση και προαγωγή στο βαθμό του Αλχία που φέρει, ένα (1) έτος νωρίτερα. Ειδικότερα, ο εν λόγω υπαξιωματικός, διατέλεσε σε αναρρωτική άδεια και νοσηλεία 754 ημέρες (25 μήνες), λόγω τραυματισμού του σε διατεταγμένη υπηρεσία. Από αυτές, κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 παρ 3, 4 και 5 του ν.δ. 445/1974, οι 12 μήνες προσμετρήθηκαν ως χρόνος παραμονής του στο βαθμό, ενώ οι υπόλοιποι 13 μήνες, όχι. Αυτό, είχε ως αποτέλεσμα να μη πληροί το τυπικό προσόν για κρίση και προαγωγή στο βαθμό του επιλοχία το έτος 2010, όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 12 του ν.δ. 445/1974 και να κριθεί, όταν συμπλήρωσε τον απαιτούμενο χρόνο παραμονής στο βαθμό του, ήτοι, ένα χρόνο μετά, σε έκτακτη κρίση το 2011, οπότε και προάχθηκε, στις 15-10-11, στο βαθμό του Αρχιλοχία .

Νομοθετικό Πλαίσιο.

2. Στο άρθρο 12 του ν.δ. 445/1974 «*Ιεραρχία και προαγωγές ανθυπασπιστών και οπλιτών*» (Α' 160), όπως ισχύει, ορίζεται ο ελάχιστος χρόνος παραμονής, που πρέπει να έχουν συμπληρώσει, στον εκάστοτε κατεχόμενο βαθμό, οι ανθυπασπιστές και υπαξιωματικοί, προκειμένου να κριθούν για προαγωγή στον επόμενο βαθμό. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 του πιο πάνω άρθρου ορίζονται τα εξής: « *Οι ανθυπασπιστές και υπαξιωματικοί μπορούν να προάγονται αν έχουν συμπληρώσει στον ίδιο βαθμό τον παρακάτω ελάχιστο χρόνο: δεκανέας - δίοπος - υποσημνίας, 2 χρόνια, λοχίας, κελευστής, σημνίας, 3 χρόνια, επιλοχίας, επικελευστής, επισμηνίας, 3 χρόνια, αρχιλοχίας, αρχικελευστής, αρχισμηνίας, 3 χρόνια και ανθυπασπιστής 4 χρόνια ή 15 χρόνια συνολικής στρατιωτικής υπηρεσίας από την κατάταξη του στην παραγωγική*

σχολή από τα οποία δύο χρόνια στο βαθμό του ανθυπασπιστή.». Αντίστοιχα, στο άρθρο 3 του π.δ. 21/1991, ορίζεται ο ελάχιστος απαιτούμενος χρόνος παραμονής προς προαγωγή στον επόμενο βαθμό, για τους εθελοντές μακράς θητείας.

3. Περαιτέρω, στο άρθρο 13 του ιδίου, πιο πάνω, νόμου, ορίζονται τα ακόλουθα:

«1. Κατά τον καθοριζόμενο από το άρθρο 12 ελάχιστο χρόνο παραμονής στο βαθμό ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός πρέπει να ασκεί πραγματικά τα καθήκοντα του βαθμού του.

2. Ο χρόνος κατά τον οποίο ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός σε κάποιο βαθμό δεν ασκεί καθήκοντα, εάν τούτο οφείλεται σε κάποιον από τους περιλαμβανόμενους στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου λόγους, δεν λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό και δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του απαιτούμενου κατά το άρθρον 12, για προαγωγή χρόνου παραμονής στο βαθμό. Αν δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του, λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό ολικά ή μερικά, όπως ορίζεται στις επόμενες παραγράφους 3 έως 6.

3. Λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό ο χρόνος κατά τον οποίο διετέλεσε ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός στο βαθμό αυτό σε: α) Κανονική άδεια μέχρι ενός (1) μηνός κατ' έτος. β) Αιχμαλωσία, εάν μετά την επάνοδό του από αυτή, απαλλάχθηκε κάθε κατηγορίας. γ) Νοσηλεία ή αναρρωτική άδεια, λόγω τραυματισμού κατά τις επιχειρήσεις ή διατεταγμένης υπηρεσίας, σε ειρήνη ή πόλεμο ή λόγω ασθένειας που προέρχεται από κακουχίες πολέμου.

4. Λογίζεται επίσης ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό ο χρόνος κατά τον οποίο ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός διετέλεσε στο βαθμό σε αναρρωτική άδεια ή νοσηλεία, λόγω νόσου ή τραυματισμού, μέχρι 12 μήνες για κάθε περίπτωση.

5. Σε συρροή περισσότερων περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου, ανεξαρτήτως διάρκειας, δεν μπορεί να λογισθεί χρόνος μεγαλύτερος του ενός τρίτου (1/3) του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου παραμονής στο βαθμό, όπως καθορίζεται στο άρθρο 12.

6. Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός, ο οποίος λόγω προαγωγής για ανδραγαθία, εντάχθηκε σε θέση μεταξύ αρχαιοτέρων του, θεωρείται ότι

απέκτησε το βαθμό στον οποίο προάχθηκε αφ' ης και ο μετά την επ' ανδραγαθία προαγωγή, αμέσως νεώτερος του.

Μη λογιζόμενος χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό ως προς το δικαίωμα προαγωγής:

7. Δεν λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό, ως προς το δικαίωμα προαγωγής, ο χρόνος κατά τον οποίο ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός διετέλεσαν στο βαθμό αυτό σε:

α) Προσωρινή απόλυση ή αργία με πρόσκαιρη παύση.

β) Έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας του καταγνωσθείσα από οιοδήποτε δικαστήριο.

γ) Προφυλάκιση δυνάμει δικαστικού εντάλματος ή βουλεύματος, εφ' όσον δεν ακολούθησε απαλλακτικό βούλευμα ή αθωωτική απόφαση.

δ) Λιποταξία, εφ' όσον δεν ακολούθησε απαλλακτικό βούλευμα ή αθωωτική απόφαση.

ε) Άδεια πέραν της κανονικής.».

Σημειώνεται, ότι η αμέσως πιο πάνω διάταξη του άρθρου 13, ισχύει και για τους εθελοντές μακράς θητείας, σύμφωνα με σχετική πρόβλεψη της παραγράφου 3 του π.δ. 21/1991.

4. Εξάλλου, στο άρθρο 27 παρ. 9, 10 και 11 του ν. 3883/2010 « Ένοπλες Δυνάμεις: Υπηρεσιακή εξέλιξη-ιεραρχία, στρατολογία, Στρατιωτικές Σχολές» (Α'167) ορίζονται τα ακόλουθα:

«...9. Ως χρόνος παραμονής στο βαθμό υπολογίζεται και ο χρόνος κατά τον οποίο:

α. Οι Αξιωματικοί ανεξαρτήτως βαθμού τελούν σε:

(1) Προβλεπόμενη κανονική ή προφορική άδεια.

(2) Αιχμαλωσία, εάν μετά την επάνοδο του από αυτή, έχει απαλλαγεί από κάθε κατηγορία.

(3) Νοσηλεία ή αναρρωτική άδεια, λόγω τραυματισμού κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας ή λόγω ασθένειας απότοκης κακουχίας πολέμου.

(4) Άδεια λόγω κύησης - τοκετού για τις γυναίκες Αξιωματικούς και ανατροφής τέκνου για το σύνολο των Αξιωματικών.

β. Οι Αξιωματικοί μέχρι και του βαθμού του Συνταγματάρχη και αντιστοίχων τελούν σε:

(1) Αναρρωτική άδεια μέχρι 12 μήνες.

(2) Νοσηλεία μέχρι 12 μήνες.

(3) Εκπαιδευτική άδεια μέχρι 24 μήνες.

γ. Οι Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι και Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι τελούν σε:

(1) Αναρρωτική άδεια μέχρι 2 μήνες.

(2) Νοσηλεία μέχρι 2 μήνες.

10. Σε περίπτωση συνδρομής δύο (2) ή περισσότερων περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου, ο συνολικός λογιζόμενος χρόνος δεν μπορεί να είναι ανώτερος του μισού του απαιτούμενου πραγματικού χρόνου παραμονής στο βαθμό.

11. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου δεν αποτελεί χρόνο παραμονής στο βαθμό ο χρόνος που ο Αξιωματικός διετέλεσε σε:

α. Αργία με πρόσκαιρη παύση ή προσωρινή απόλυση.

β. Διαθεσιμότητα με αίτηση του.

γ. Έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας του ή προσωρινή κράτηση που επιβλήθηκε από οποιαδήποτε δικαστική αρχή.

δ. Λιποταξία ή παράνομη απουσία, εφόσον δεν ακολούθησε απαλλακτικό βούλευμα ή αθωωτική απόφαση,

ε. Άδεια άνευ αποδοχών.».

Ερμηνεία διατάξεων – Εφαρμογή

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

5. Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974, σύμφωνα με την οποία, κατά τον ελάχιστο χρόνο παραμονής στο βαθμό, όπως, αυτός, καθορίζεται στο άρθρο 12 του ίδιου, πιο πάνω, νομοθετικού διατάγματος, ο ανθυπασπιστής ή υπαξιωματικός πρέπει να ασκεί πραγματικά τα καθήκοντα του βαθμού του, αποτελεί τον κανόνα. Εξαίρεση στον πιο πάνω κανόνα, εισάγει η παράγραφος 2 του άρθρου 13, σύμφωνα με την οποία, ο χρόνος κατά τον οποίο ο ανθυπασπιστής ή υπαξιωματικός, σε κάποιο βαθμό, δεν ασκεί καθήκοντα, αν, αυτό, δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του, λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στο βαθμό, ολικά ή μερικά, με τις οριζόμενες, στις επόμενες παραγράφους 3 έως 6, διακρίσεις.

6. Ακολούθως, στην παράγραφο 3 ορίζεται, ότι λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας, στο βαθμό, ο χρόνος κατά τον οποίο διετέλεσε ο ανθυπασπιστής ή

υπαξιωματικός στο βαθμό αυτό, μεταξύ των άλλων περιπτώσεων, σε νοσηλεία ή αναρρωτική άδεια, λόγω τραυματισμού κατά τις επιχειρήσεις ή διατεταγμένης υπηρεσίας, σε ειρήνη ή πόλεμο ή λόγω ασθένειας που προέρχεται από κακουχίες πολέμου, στις αμέσως, δε, επόμενες παραγράφους 4 και 5 ορίζεται, ότι λογίζεται, επίσης, ως χρόνος υπηρεσίας, στο βαθμό, ο χρόνος κατά τον οποίον ο Ανθυπασπιστής ή Υπαξιωματικός διετέλεσε στο βαθμό σε αναρρωτική άδεια ή νοσηλεία, λόγω νόσου ή τραυματισμού, μέχρι 12 μήνες για κάθε περίπτωση και ότι, σε συρροή περισσοτέρων περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου, δηλ. της 4, ανεξαρτήτως διάρκειας, δεν μπορεί να λογισθεί χρόνος μεγαλύτερος του ενός τρίτου (1/3) του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου παραμονής στο βαθμό, όπως καθορίζεται στο άρθρο 12.

7. Από τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974, προκύπτουν τα ακόλουθα: Η εφαρμογή της πρόβλεψης της παραγράφου 3 της αμέσως πιο πάνω ερμηνευόμενης διάταξης, τελεί υπό τη μοναδική προϋπόθεση, το λογιζόμενο, ως πραγματικός χρόνος υπηρεσίας, χρονικό διάστημα νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, να οφείλεται σε ανυπαίτιο τραυματισμό κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων ή διατεταγμένης υπηρεσίας, σε ειρήνη ή πόλεμο ή σε ανυπαίτια ασθένεια, που προέρχεται από κακουχίες πολέμου, χωρίς να τίθεται, στην περίπτωση αυτή, οποιοσδήποτε, αναφορικά με τη διάρκεια των καταστάσεων αυτών (νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας), χρονικός περιορισμός, σε αντιδιαστολή με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, όπου, στην περίπτωση νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, λόγω τραυματισμού, που συνέβη, όχι κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων ή διατεταγμένης υπηρεσίας ή ασθένειας, που προέρχεται από κακουχίες πολέμου, υφίσταται ρητός χρονικός περιορισμός, συνιστάμενος στο ότι, το λογιζόμενο, ως πραγματικός χρόνος υπηρεσίας, χρονικό διάστημα νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, δεν μπορεί να υπερβεί τους 12 μήνες συνολικά, για κάθε περίπτωση, με την ακολουθούσα, δε, παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου 13, τίθεται ειδικότερος χρονικός περιορισμός, συνιστάμενος στην πρόβλεψη ότι, σε συρροή περισσοτέρων περιπτώσεων της παραγράφου 4, δεν μπορεί να λογισθεί χρόνος μεγαλύτερος του ενός τρίτου (1/3) του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου παραμονής στο βαθμό, όπως καθορίζεται στο άρθρο 12.

8. Περαιτέρω, η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974 προδήλως είναι αυτοτελής και ειδική, τόσο ως προς τις προϋποθέσεις, όσο και

ως προς το εύρος και τα αποτελέσματα εφαρμογής της. Επισημαίνεται ακόμη ότι, στο προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς (ν.δ. 4105/1960), απουσίαζε οποιαδήποτε πρόβλεψη, αναφορικά με τον υπολογισμό, ως χρόνου υπηρεσίας στο βαθμό, του χρόνου κατά τον οποίο διετέλεσε ο ανθυπασπιστής ή υπαξιωματικός στο βαθμό αυτό, σε νοσηλεία ή αναρρωτική άδεια, λόγω τραυματισμού κατά τις επιχειρήσεις ή διατεταγμένης υπηρεσίας, σε ειρήνη ή πόλεμο ή λόγω ασθένειας που προέρχεται από κακουχίες πολέμου, η μοναδική, δε, σχετική με το συγκεκριμένο θέμα, πρόβλεψη, ταυτιζόταν, κατά περιεχόμενο, με εκείνη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974.

9. Συνεπώς η επιλογή, του νομοθέτη, να προβλέψει, για πρώτη φορά, με την παρ. 3 του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974, την περίπτωση νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, λόγω τραυματισμού, επισυμβάντος κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων ή διατεταγμένης υπηρεσίας ή ασθένειας, που προέρχεται από κακουχίες πολέμου, καθιστά προφανή την πρόθεση τούτου, να διαφοροποιήσει την περίπτωση αυτή, από τις λοιπές, που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του ιδίου, πιο πάνω, νομοθετικού διατάγματος. Η ορθότητα της ερμηνευτικής, αυτής, θέσης καταφάσκειται, αυτοτελώς, από τον απόλυτο νομοτεχνικό διαχωρισμό των δύο αυτών περιπτώσεων.

10. Πέραν τούτου, υιοθέτηση, τυχόν, της αντίθετης άποψης, εκτός του ότι θα είχε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα την ανεπίτρεπτη και αδικαιολόγητη εξομοίωση των περιπτώσεων των παραγράφων 3 και 4, θα καθιστούσε, σε οποιαδήποτε περίπτωση, κενή περιεχομένου και, επομένως, μη εφαρμόσιμη τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν.δ/τος 445/1974, ακόμη και στην περίπτωση που συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, με αποτέλεσμα, το μεν, να παραγνωρίζεται, αδικαιολόγητα, η σχετική ρητή νομοθετική πρόβλεψη, το δε, να αγνοείται η προφανής πρόθεση του νομοθέτη, ο οποίος, με τη θέσπιση της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν.δ/τος 445/1974, ασφαλώς, επιδίωξε την ευνοϊκότερη μεταχείριση του υπαξιωματικού, στην περίπτωση που, αυτός, τραυματίστηκε, ανυπαίτια, κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων ή διατεταγμένης υπηρεσίας, σε σχέση με τις περιπτώσεις, όπου δεν συντρέχει το τελευταίο, αυτό, στοιχείο.

Απάντηση.

11. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι είναι

νόμιμο να προσμετράται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του ν.δ. 445/1974, στους ανθυπασπιστές και υπαξιωματικούς, ως χρόνος παραμονής στο βαθμό, ο συνολικός χρόνος νοσηλείας ή αναρρωτικής άδειας, λόγω ανυπαίτιου τραυματισμού σε επιχείρηση ή διατεταγμένη υπηρεσία σε ειρήνη ή πόλεμο, ανεξαρτήτως του χρονικού διαστήματος στο οποίο διετέλεσε το στέλεχος στις πιο πάνω καταστάσεις, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη και να εφαρμόζονται οι περιοριστικές διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του ίδιου άρθρου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 21-12-2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γ. Χαλκιάς

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Αθανάσιος Η. Θεοχαρής
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Η. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΝΣΚ